

ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှုများနှင့်

မြန်မာပြည်၏ ဒီဂျစ်တယ်လွတ်လပ်ခွင့်အခြေအနေ

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀၂၄

အသံအဖွဲ့

မာတိကာ

အသံ- လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့၏ နောက်ခံသမိုင်းအကျဉ်း ၃

၁။ အစီရင်ခံစာ နိဒါန်း ၄

၂။ သုတေသနနည်းနာ ၅

၃။ ဆိုရှယ်မီဒီယာ အင်တာနက်စာမျက်နှာများကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း ၅

၄။ **Virtual Private Network(VPN)**အသုံးပြုမှုကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်း ၇

၅။ အွန်လိုင်းစောင့်ကြည့်ရေးယန္တရားများတည်ဆောက်ပြီး ပြည်သူများ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ထိန်းချုပ်ခြင်း ၉

၆။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလအထိ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခံထားရသည့် မြို့နယ်များ ၁၁

၇။ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခံရသည့် အကြောင်းအရင်းများ ၁၃

၈။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ပြည်တွင်းမီဒီယာများတွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် သတင်းဖြစ်ရပ်အချို့ ၁၆

၉။ ရည်ညွှန်း ကိုးကားစာရင်း ၁၇

အသံ - လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့၏ နောက်ခံသမိုင်းအကျဉ်း

အသံ - လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ကို လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးတွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ရရှိရေးအတွက်ရည်ရွယ်၍ လူငယ်များမှစတင်ကာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။ Research Team For Telecommunications Law နှင့် We Support Journalists အဖွဲ့ တို့ကို ပေါင်းစည်းကာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ပိုမိုစနစ်တကျနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်၍ အသံအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အသံသည် အဓိက ဦးတည်ချက် (၃) ချက်ဖြစ်သည့် သုတေသန၊ စည်းရုံးရေးနှင့် ပညာပေးခြင်း တို့မှတစ်ဆင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို မြှင့်တင်ပေးသည့် သုတေသန အခြေပြု တက်ကြွလှုပ်ရှား သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ သုတေသနကိုအခြေခံထားသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို အဟန့်အတားဖြစ်သည့် ဥပဒေများ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ရပ် များကို စဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာ ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ အဖွဲ့၏ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ အပေါ် အခြေခံ၍ ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့် ဥပဒေဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပေါ်ပေါက်လာစေရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် အပြည့်အဝရရှိစေရန် သက်ဆိုင်ရာအဆင့်အလိုက်၊ ကဏ္ဍ အလိုက်စည်းရုံးလှုံ့ဆော် ဆွေးနွေးမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။

အသံအဖွဲ့နှင့် တည်ထောင်သူ မောင်ဆောင်းခ သည် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် နယ်သာလန်နိုင်ငံမှ ပေးအပ်သော Human Rights Tulip Award ကို ရရှိခဲ့သည်။ အသံအဖွဲ့၏ မျှော်မှန်းချက်မှာ ဒီမိုကရေစီစံနှုန်း တခုဖြစ်သည့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အပြည့်အဝရရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်လာရန် ရည်သန် သည်။

၁။ အစီရင်ခံစာ နိဒါန်း

အာဏာသိမ်းစစ်တပ်သည် နည်းပညာများကို စနစ်တကျအသုံးပြု၍ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် အပါအဝင် အင်တာနက်နှင့် ဒီဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ဖိနှိပ်မှုများအား ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ပိုမိုအားစိုက်လုပ်ဆောင်လာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အင်တာနက်လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ဒီဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးများဟု ဆိုရာတွင် ဆိုရှယ်မီဒီယာရပ်ဝန်းများကို သုံးစွဲခြင်း၊ အင်တာနက်ကွန်ရက်အားအသုံးပြု၍ ဆိုရှယ်မီဒီယာရပ်ဝန်း များပေါ်တွင် သတင်းအချက်အလက်များအား နှီးနှောဖြန့်ဝေခြင်း၊ အင်တာနက်စာမျက်နှာများကို အသုံးပြု၍ နိုင်ငံရေးနှင့် အခြားသောကိစ္စရပ်များအပေါ်တွင် မိမိတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်များကို လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်းများပါဝင်သည်။ လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ နိုင်ငံတကာဆက်သွယ်ရေး ကုမ္ပဏီများဖြစ်ကြ သည့် အက်တမ် (ယခင်နာမည်- တယ်လီနော)နှင့် အူရီဒူး ကဲ့သို့သော ကုမ္ပဏီကြီးများသည် အကြမ်းဖက် စစ်တပ်လက်အောက်ခံ (သို့) အကြမ်းဖက်စစ်တပ်က ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သည့် အကျိုးတူခရီးကြီးများ၏ လက် အောက်သို့ အောက်ရှိသွားကြပြီဖြစ်သည်။

အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ပြည်သူလူထုနှင့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများအကြားရှိ ဆက်သွယ်ရေး နည်းလမ်းများအားလုံးကို ထိန်းချုပ်ခြင်းဖြင့် လူထုလှုပ်ရှားမှုကိုရပ်တန့်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် ဆိုရှယ်မီဒီယာစာမျက်နှာများနှင့် အင်တာနက်လွတ်လပ်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခြင်း၊ ပိတ်ပင်ခံထား ရသော အင်တာနက် စာမျက်နှာများသို့ ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက် ဖတ်ရှု၍ ရနိုင်သည့် **Virtual Private Network (VPN)** ဆော့ဝဲလ်များကို ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်း၊ အသုံးပြုမှုများတွေ့ရှိပါက ဖမ်းဆီး၊ အရေးယူခြင်းများကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ် အစဉ်တစိုက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် ပြည်သူလူထုထံမှ တော်လှန်ရေး ရန်ပုံငွေ စီးဆင်းမှုများကို တားမြစ်နိုင်ရန်အတွက် အွန်လိုင်းငွေကြေးအသုံးပြုမှုကို စနစ်တကျ စောင့်ကြည့်လျက်ရှိသည်။

အာဏာသိမ်းစစ်တပ်အား ဆန့်ကျင်သည့် လူထုလှုပ်ရှားမှုများကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်အတွက် စောင့်ကြည့် ရေးယန္တရားများ၊ ယူနစ်များ တည်ဆောက်၍ အဆင့်မြင့် ဆိုက်ဘာနည်းပညာများအသုံးပြု၍ ၎င်းတို့ သံသယ ရှိသည့် ဆိုရှယ်မီဒီယာအကောင့်များကို ခြေရာခံခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့ကြောင့် ဤသုတေသနစာတမ်းတိုတွင် “မြန်မာနိုင်ငံရှိ မည်သည့်ဒေသများ၌ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများ ဖြတ်တောက်ခြင်းကို ခံနေကြရပြီ၊ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပါအဝင် အင်တာနက်နှင့် ဒီဂျစ်တယ် အခွင့်အရေးများကို ကန့်သတ်ဖိနှိပ်ခြင်းဖြင့် လူထုတော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန်အတွက် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်မှ မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်လျက်ရှိနေသနည်း။” ဆိုသည့် မေးခွန်းကို အဓိကဆွေးနွေးသုံးသပ် တင်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။

၂။ သုတေသနနည်းနာ

ဤစာတမ်းတို့ကို ပြုစုရေးသားရာတွင် သတင်းမီဒီယာအဖွဲ့အစည်းများ၏ သတင်းရေးသား ထုတ်ပြန်ချက်များကို အသံအဖွဲ့မှ နေ့စဉ်စောင့်ကြည့် ကောက်ယူထားသည့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခြင်းများ၊ ဒီဂျစ်တယ်အခွင့်အရေး ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ရေးသားထားသည်။

အချက်အလက်များကို ကောက်ယူရာ၌ နေ့စဉ်စောင့်ကြည့်ခဲ့သည့် သတင်းမီဒီယာများမှာ ပြည်တွင်း အခြေစိုက် နိုင်ငံတကာသတင်းမီဒီယာများ၊ ပြည်ပရောက် မြန်မာ့သတင်းမီဒီယာများသာမက [ဒေသန္တရ] ပြည်နယ်အဆင့် (သို့) မြို့နယ်အဆင့် ဒေသအခြေစိုက် သတင်းမီဒီယာများ၏ သတင်းရေးသားထုတ်ပြန်ချက်များကိုပါ နေ့စဉ်စောင့်ကြည့်၍ စနစ်တကျ စိစစ်ကောက်ယူခဲ့သည်။ သတင်းရေးသားဖော်ပြချက်များမှ ကောက်ယူရရှိသည့် အချက်အလက်များကို ပြန်လည်အတည်ပြုရန် သို့မဟုတ် ဖြည့်စွက်ရန် လိုအပ်လာသည့် အခါများတွင် အသံအဖွဲ့၏ ဒေသခံမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာဒေသအတွင်းရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သော်လည်းကောင်း ဆက်သွယ်မေးမြန်းအတည်ပြုခဲ့သည်။ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းပြတ်တောက်ခြင်း ဖြစ်စဉ်များကို စောင့်ကြည့်ရာတွင် အမ်ပီတီ (MPT)၊ အူရီဒူး (Ooredoo)၊ အက်တမ် (Atom)၊ မိုင်တဲလ် (Mytel) အစရှိသည့် ပြည်တွင်း ဆက်သွယ်ရေးအော်ပရေတာများထဲမှ ဖုန်းလိုင်း(သို့)အင်တာနက်လိုင်းတခု (သို့) တခုထက်ပို၍ ပြတ်တောက်နေပါက ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းပြတ်တောက်နေသည့်ဒေသဟု ကောက်ယူပါသည်။

သုတေသန အကန့်အသတ်အနေဖြင့် သတင်းမီဒီယာစာမျက်နှာများတွင် သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူရာ၌ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများ ပြတ်တောက်သွားသည့် အချက်အလက်များကို ရေးသားထုတ်ပြန်ကြသည့်တိုင်၊ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများ ပြန်လည်အသုံးပြု၍ ရရှိသည့် အချက်အလက်များကိုမူ ရေးသားတင်ပြလေ့မရှိကြသဖြင့် အင်တာနက်နှင့်ဖုန်းလိုင်းများ အသုံးပြု၍ရနေသည့် မြို့နယ်နှင့် ဒေသများ၏ အချက်အလက်များကိုကောက်ယူရန် အခက်အခဲများရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာတွင် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခြင်း ဖြစ်စဉ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အကြောင်းရင်းများကိုသာ အဓိကထားတင်ပြထားသည်။

၃။ ဆိုရှယ်မီဒီယာ အင်တာနက်စာမျက်နှာများကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း

၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီး သုံးရက်အကြာ ဖေဖော်ဝါရီလ (၃) ရက်နေ့တွင် ဖေ့စ်ဘုတ်လူမှုကွန်ရက်ကို ယာယီပိတ်ထားရန် ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ညွှန်ကြားချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ဖေ့စ်ဘုတ်

အပါအဝင် အခြားသော လူမှုဆက်သွယ်ရေးအပလီကေးရှင်းများ၊ မီဒီယာများနှင့် အင်တာနက်ဝက်ဘ်ဆိုက်ဒ်များကိုလည်း ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် လူသိထင်ရှား အသုံးများသော လုံခြုံရေးစနစ်အားကောင်းသည့် “Signal” အသုံးပြုမှုကိုလည်း ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်ထဲတွင် ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ သတင်းအချက်အလက် လုံခြုံရေးအတွက် ကြားဖြတ်ထောက်လှမ်းမှုနှင့် စောင့်ကြည့်မှုများမှ အကာကွယ်ပေးသည့် Signal စာတိုပေးပို့မှု စနစ်သည် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ၊ သပိတ်ဖော်ဆောင်သူများနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအကြား အသုံးဝင်သည်။

အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ယင်းဆော့ဖ်ဝဲကိုပါ ပိတ်ပင်ခဲ့ပြီး လူထုအကြား သတင်းအချက်အလက် မျှဝေနေသည့် ပလက်ဖောင်းများကို ကျဉ်းသထက်ကျဉ်းအောင် ဖိနှိပ်လာသည်။ Signal ပိတ်ခံရမှုနှင့် ပတ်သက်၍ Access Now အာရှပစိဖိတ် မူဝါဒရေးရာလေ့လာသုံးသပ်သူ မဝေဖွီးမြင့်မှ ဧရာဝတီသတင်းဌာနနှင့် ဂြောဟ်ကြားရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည် (မိအိသဉ္ဇာမြင့် ၂၀၂၄၊ ဇူလိုင် ၂၀)^၁။

“Signalသုံးရင်က အဲဒီမှာ ရေးသားပြောဆိုနေတဲ့အရာတွေကို စစ်တပ်အနေနဲ့ စောင့်ကြည့်ဖို့တို့၊ ကြားဖြတ် ထောက်လှမ်းဖို့တို့က မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါကြောင့် သူတို့က လူထုအသုံးပြုလို့ရတဲ့ လုံခြုံတဲ့ Communication Channel တွေ မရှိစေချင်တာ၊ မကျန်စေချင်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပိတ်တာလို့တော့ ပြောလို့ ရပါတယ်။”

တဖက်တွင်လည်း လူထုအကြား အများဆုံးအသုံးပြုနေသော Facebook နှင့် YouTube ကဲ့သို့သော နေရာများတွင် အစားထိုးနိုင်ရန်တွက် My Space Myanmar Okay Par နှင့် “Mtube” တို့ကို အစားထိုး မိတ်ဆက်ခဲ့သော်လည်း အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့ခြင်း မရှိပါ (DVB ၂၀၂၄၊ ဇွန် ၄^၂။ RFA Burmese ၂၀၂၂၊ စက်တင်ဘာ ၉^၃)။ VPN အသုံးပြုမှုများကို တာဆီပိတ်ပင်ကာ VPN မလိုသည့် ၎င်းတို့၏ အင်တာနက်ဆိုရှယ်မီဒီယာရပ်ဝန်းကို ပြည်သူလူထုအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလာစေရန်အတွက် ရည်ရွယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ၎င်းတို့၏ ဝါဒဖြန့်ယန္တရားတခုဖြစ်သည့် မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြား (MRTV) ဆော့ဖ်ဝဲကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလအတွင်းတွင် Google Play Store နှင့် App Store တို့မှာ တင်ခဲ့သော်လည်း ချက်ချင်းပင် ဖယ်ရှားခံခဲ့ရသည်။ အဆိုပါ ပလက်ဖောင်းများကို လူထုအကြား ဝါဒဖြန့်ချိရန်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအချက်အလက်များအား ထိန်းချုပ်ချယ်လှယ် နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ကာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။

^၁ မိအိသဉ္ဇာမြင့် (၂၀၂၄၊ ဇူလိုင်၊ ၂၀) “ဆင်ဂဲနယ်ပိတ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ပြည်သူတို့ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ပိုခက်ခဲလာ” <https://burma.irrawaddy.com/news/2024/07/20/387392.html>

^၂ DVB (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၄) “စစ်ကောင်စီ၏ Facebook အစားထိုး My Space Myanmar ကို ဆန့်ကျင်မှု အောင်မြင်” <https://dvb.no/post/654686>

^၃ RFA Burmese (၂၀၂၂၊ စက်တင်ဘာ၊ ၉) “Facebook နဲ့ YouTube ကို အစားထိုးဖို့ စစ်ကောင်စီရဲ့ ကြိုးပမ်းချက် မအောင်မြင်နိုင်” https://www.rfa.org/burmese/program_2/military-is-trying-to-replace-youtube-with-mtube

ထို့နောက် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် အွန်လိုင်းနှင့် လူမှုအင်တာနက်စာမျက်နှာအသုံးပြုမှုများကို ပို၍ စနစ်တကျစောင့်ကြည့်၊ အရေးယူနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဒု-ဝန်ကြီးများပါဝင်သည့် အွန်လိုင်း အင်တာနက်စောင့်ကြည့်ရေးကော်မတီတစ်ခုကို ကော်မတီအဖွဲ့ဝင် ၁၁ ဦးဖြင့် ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလဒုတိယပတ် တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည် ([RFA Burmese](#) ၂၀၂၄၊ ဇန်နဝါရီ ၂၄)^၄။ ထိုကဲ့သို့ ဒီဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနှင့် စနစ်တကျအကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသည့် ဖိနှိပ်မှုများကြောင့် ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအတွင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် Freedom House အဖွဲ့၏ “Freedom on the Net 2024” အစီရင်ခံစာတွင် အင်တာနက်လွတ်လပ်ခွင့် ချိုးဖောက်ခံနေရမှုအဆင့်တွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒုတိယအဆိုးရွားဆုံး နိုင်ငံဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည် ([Freedom House](#) ၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၆)^၅။

၄။ Virtual Private Network (VPN) အသုံးပြုမှုများကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်း

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ဒု-ဝန်ကြီးများပါဝင်သည့် အင်တာနက် စောင့်ကြည့်ရေးကော်မတီတစ်ခုကို ၂၀၂၃ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီးသည့်နောက် ၂၀၂၄ ခုနှစ်စတင် သည့်နှင့် ဒီဂျစ်တယ် အခွင့်အရေးများကို ဖိနှိပ်ကန့်သတ်သည့် လုပ်ရပ်များကို ဆက်တိုက်တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင် လာခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်မှုများထဲတွင် ပိတ်ပင်ထားသော အင်တာနက်စာမျက်နှာများနှင့် ဆိုရှယ်မီဒီယာ ရပ်ဝန်းများကို ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်နိုင်ရန် အသုံးပြုသည့် VPN ဆော့ဖ်ဝဲအသုံးပြုမှုများကို ၂၀၂၄ ခုနှစ် မေလမှ စ၍ တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်းများပါဝင်သည် ([ဘီဘီစီမြန်မာ](#) ၂၀၂၄၊ ဇွန် ၆)^၆။ နိုင်ငံအဝန်းရှိ ပြည်သူများ၏ မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းများတွင် VPN ဆော့ဝဲလ်များတွေ့ရှိပါက ဒဏ်ရိုက်အပြစ်ပေးခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်းများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည် ([ဧရာဝတီ](#) ၂၀၂၄၊ ဇွန် ၁၅)^၇။

ထိုကဲ့သို့ ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်းများကို မြို့ကြီးများဖြစ်သည့် ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့များတွင်သာမက၊ ပဲခူး၊ မကွေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ဧရာဝတီ၊ ချင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များရှိ မြို့များတွင်လည်း အာဏာသိမ်းစစ်တပ်၏ လုံခြုံရေး

⁴ RFA Burmese (၂၀၂၄၊ ဇန်နဝါရီ ၂၄) “စစ်ကောင်စီရဲ့ အင်တာနက်စောင့်ကြည့်ကော်မတီဟာ ပိုမိုဖိနှိပ်ဖို့လို့ သုံးသပ်နေကြ” https://www.rfa.org/burmese/program_2/junta-internet-monitoring-committee-01242024013709.html
⁵ Freedom House (၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၆) “Internet Freedom in the Asia-Pacific Region Declined in 2024” <https://freedomhouse.org/article/fofn-2024-asia-pacific-release>
⁶ ဘီဘီစီမြန်မာ (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၆) “VPN ကို စစ်ကောင်စီပိတ်လို ရနိုင်လား” <https://www.bbc.com/burmese/articles/c3ggz48pdyo>
⁷ ဧရာဝတီ (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၅) “အရူးမီးခိုင်း စစ်ကောင်စီက သတင်းစီးဆင်းမှု ရပ်ရန် VPN များကို လိုက်ပိတ်” <https://burma.irrawaddy.com/news/2024/06/15/385301>

ရဲများနှင့် စစ်သားများက လမ်းမများပေါ်တွင် လုံခြုံရေးဂိတ်များချ၍ ခရီးသွားပြည်သူများ၏ ဖုန်းများကို စစ်ဆေးအရေးယူမှုများ ခပ်စိပ်စိပ်ပြုလုပ်လာခဲ့သည် ([RFA Burmese](https://www.rfa.org/burmese/program_2/vpn-internet-online-06132024055704) ၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၃)^၈။ VPN ပိတ်ပင်ခြင်းများကို စတင်လုပ်ဆောင်လာသည့် မေ နှင့် ဇွန်လ အတွင်း ဧရာဝတီတိုင်းတစ်ခုတည်း၌ပင် ဖမ်းဆီး အရေးယူခံခဲ့ရသည့် အရပ်သားဦးရေ အနည်းဆုံး ၂၅ ဦးအထိ ရှိခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည် ([Grant Peck](https://www.rfa.org/burmese/program_2/vpn-internet-online-06132024055704) ၂၀၂၄၊ ဇွန် ၁၅)^၉။ ထို့အတူ ဒေသအခြေစိုက် သတင်းဌာနတစ်ခုဖြစ်သည့် မြေလတ်အသံသတင်းဌာန၏ ဇွန်လအတွင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် သတင်းတစ်ပုဒ်တွင်လည်း ပဲခူးတိုင်း၊ ဇီးကုန်းမြို့တွင် အမျိုးသားနှစ်ဦး၏ လက်ကိုင်မိုဘိုင်းလ် ဖုန်းကို ရဲများ၏ ရှောင်တခင် စစ်ဆေးခြင်းခံခဲ့ရပြီး VPN ဆော့ဝဲလ်တွေ့ရှိသဖြင့် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည် ([ခန့်အောင်](https://www.rfa.org/burmese/program_2/vpn-internet-online-06132024055704) ၂၀၂၄၊ ဇွန် ၁၄)^{၁၀}။

အများပြည်သူအကြား VPN အသုံးပြုမှုများကို စစ်ဆေးဖမ်းဆီးခြင်းများအပြင် ဥပဒေမဲ့ ခြိမ်းခြောက် ဒဏ်ငွေရိုက် အရေးယူခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ဒေသတွင်းသတင်းဖြစ်စဉ်တစ်ခုအရ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးတိုင်း ချမ်းမြသာစည်မြို့နယ်အတွင်းရှိ လမ်းတစ်ခုတွင် အကြမ်းဖက်စစ်တပ် ၏ စစ်သားများသည် အမျိုးသားတစ်ဦးအား ၎င်း၏မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းတွင် VPN ဆော့ဝဲလ်တွေ့ရှိသဖြင့်ဟုဆိုကာ ဖမ်းဆီးရန် ခြိမ်းခြောက်အကြပ်ကိုင်သဖြင့် ကျပ်ငွေတသိန်းပေးခဲ့ရသည့်အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည် ([လူထုနွေဦး](https://www.rfa.org/burmese/program_2/vpn-internet-online-06132024055704) ၂၀၂၄၊ ဇွန် ၁၃)^{၁၁}။ ထို့အတူ ဧရာဝတီတိုင်း၊ မော်လမြိုင်ကျွန်းမြို့တွင်လည်း ဇွန်လအတွင်း အရပ်သားပြည်သူ အနည်းဆုံး ငါးဦးကို ၎င်းတို့၏ မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းများတွင် VPN တွေ့ရှိသဖြင့် ကျပ်ငွေ သုံးသိန်းမှ လေးသိန်းအထိ မတရားခြိမ်းခြောက် ဒဏ်ငွေတောင်းယူခဲ့သည် ([RFA Burmese](https://www.rfa.org/burmese/program_2/vpn-internet-online-06132024055704) ၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၃)^{၁၂}။

ပြည်တွင်းသတင်းများ၏ ရေးသားဖော်ပြချက်များအရ အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေး ဥပဒေမူကြမ်းကို ရေးဆွဲလျက်ရှိပြီး ထိုဥပဒေမူကြမ်းတွင် “ဝန်ကြီးဌာန၏ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ VPN နည်းပညာ သို့မဟုတ် အလားတူနည်းပညာသုံး၍ ကွန်ရက်ထူထောင်ခြင်း၊ ကွန်ရက်သို့ ဝင်ရောက်ချိတ်ဆက်ခြင်း၊ အသုံးပြု ခြင်းတွေ့ရှိပါက ထောင်ဒဏ် တနှစ်မှ သုံးနှစ်၊ ငွေဒဏ် သိန်း ၅၀ ချမှတ်နိုင်သည်”ဟု ရေးသားထားသည်။

^၈ RFA Burmese (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၃) “VPN အသုံးပြုမှုအပေါ် စစ်ကောင်စီ ထပ်မံတင်းကျပ်” https://www.rfa.org/burmese/program_2/vpn-internet-online-06132024055704

^၉ Grant Peck (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၅) “Myanmar’s embattled military government cracks down on free flow of news by blocking VPNs” <https://apnews.com/article/myanmar-censorship-virtual-private-network-facebook>

^{၁၀} ခန့်အောင် (၂၀၂၄၊ ဇွန် ၁၄) “ဖုန်းထဲမှာ VPN တွေ့လို့ အမျိုးသား ၂ ဦးကို စစ်ကောင်စီဖမ်းဆီး” https://www.myaelattathan.org/articles/ဖုန်းထဲမှာVPNတွေ့လို့_အမျိုးသား_၂ဦးကို_စစ်ကောင်စီဖမ်းဆီး

^{၁၁} လူထုနွေဦး (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၃) “မန္တလေးမှာ VPN အသုံးပြုမှုရှိမရှိ လမ်းသွားလမ်းလာတွေကို စစ်ဆေးမှုတွေရှိလာ” <https://www.ludunwayoo.com/news-mm/2024/06/13/92298/>

^{၁၂} RFA Burmese (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၃) “ဖုန်းမှာ VPN တွေ့လို့ ခြိမ်းခြောက်ငွေကြေးတောင်းခံမှုတွေရှိလာ” <https://www.rfa.org/burmese/news/vpn-internet-facebook-06132024033612.html>

အကြောင်းကို ဖော်ပြထားကြသည် (အောင်ဇေ ၂၀၂၄၊ ဇွန် ၁၉)¹³။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆန်းစစ်ခြင်း အားဖြင့် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ပြည်သူလူထုအကြား သတင်းစီးဆင်းမှု၊ အင်တာနက် လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ဒီဂျစ်တယ်အခွင့်အရေးများကို ထိထိရောက်ရောက် ထိန်းချုပ်လာနိုင်ရန်အတွက် စနစ်တကျလုပ်ဆောင်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၅။ အွန်လိုင်းစောင့်ကြည့်ရေးယန္တရားများတည်ဆောက်ပြီး ပြည်သူများ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ထိန်းချုပ်ခြင်း

အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ပြည်သူလူထုနှင့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ပို၍ ထိထိရောက်ရောက် စောင့်ကြည့်ထောက်လှမ်းနိုင်ရန်အတွက် ပြီးခဲ့သည့်နှစ်များမှစ၍ နိုင်ငံသားများ၏ မှတ်ပုံတင် အစားထိုး Biometric အချက်အလက်များကို စနစ်တကျသိမ်းဆည်းစောင့်ကြည့်နိုင်မည့် smart card များဖြင့် အစားထိုးရန် စတင်လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည် (နန်းလောင် ၂၀၂၄၊ မေ ၂၂)¹⁴။ ထို smart card အစီအစဉ်၏ ကနဦးလုပ်ဆောင်ချက်အနေဖြင့် မှတ်ပုံတင်ပါအချက်အလက်ကို လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး (လဝက) ကွန်ပျူတာ ထဲတွင် သိမ်းဆည်း၍ ကိုက်ညီခြင်းရှိ၊ မရှိဆုံးဖြတ်ပြီး Unique Identification Number (UID) ကို စတင် ထုတ်ပေးသည်။ အစောပိုင်းတွင် ပြည်သူများအနေဖြင့် လုံခြုံရေးစိုးရိမ်ချက်များနှင့် အဆိုပါစနစ်၏ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များအား ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် UID ကဒ်များကို သွားရောက်လုပ်ဆောင်ခြင်း မရှိခဲ့ကြသော်လည်း အကြမ်းဖက်စစ်တပ်ဘက်မှ ထို smart card များကို ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းမရှိသူများအား နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ထုတ်ပေးခြင်း၊ ပြည်တွင်းခရီးသွားလာရေးများတွင် လိုအပ်သည်ထက်ပို၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းများနှင့် အတင်းအကြပ်ဖိအားပေးခြင်းများကြောင့် လုပ်ဆောင်သူများပြား လာခဲ့သည် (DVB ၂၀၂၄၊ ဧပြီ ၄)။¹⁵ ထို့အပြင် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ဉာဏ်ရည်တူသုံး CCTV camera များမှ ရုပ်ပိုင်းသွင်ပြင် ဒေတာများနှင့် ထို smart card များကို ချိတ်ဆက်ပြီး လူထုနှင့် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကို စောင့်ကြည့်နိုင်ရန် စတင်လုပ်ဆောင်လာသည်။

¹³ အောင်ဇေ (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၉) “VPN အကြောင်းပြ ငွေသုတ်သည့်မီးပွား နေပြည်တော်အထိ ကူးလာ” <https://myanmar-now.org/mm/news/53499/>

¹⁴ နန်းလောင် (၂၀၂၄၊ မေ၊ ၂၂) “မှတ်ပုံတင်အစားထိုး UID ကဒ်လုပ်သူတွေ များပြားလာ” <https://burmese.voanews.com/a/eid-smart-card-myanmar-immigration-unique-identification-number-uid/7621480.html>

¹⁵ DVB (၂၀၂၄၊ ဧပြီ၊ ၄) “Smart Card ပါမှ ပတ်စ်ပို့ ထုတ်ပေးမယ်ဆိုတာကြောင့် လဝကရုံးရှေ့ တန်းစီသူတွေ ရှိ” <https://www.youtube.com/watch?v=BjMmRP7ogJ0>

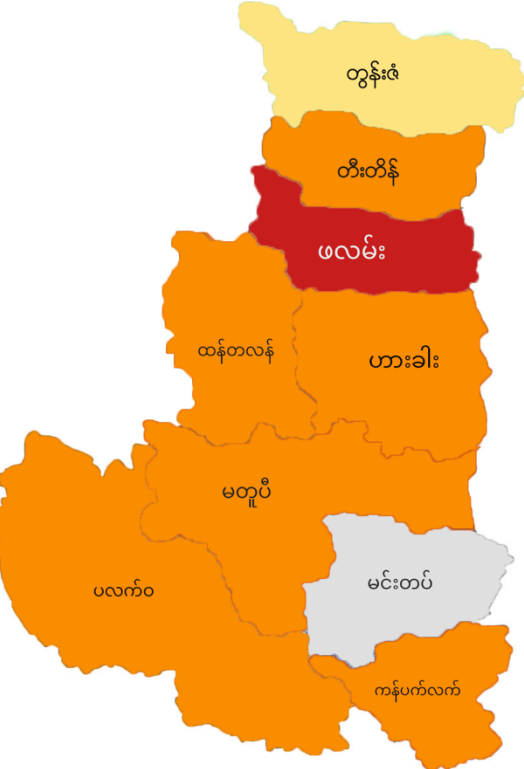
တဖက်တွင်လည်း အွန်လိုင်းငွေပေးချေမှုစနစ်များဖြစ်သည့် KBZ Pay၊ AYA Pay၊ Wave Money စသည့် အွန်လိုင်းငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု ငွေအဝင်အထွက်စာရင်းများမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့ပစ်မှတ်ထားသည့်သူ သို့မဟုတ် သံသယရှိသူများအား ဖုန်းဆင်းကဒ် IMEI မှတစ်ဆင့် IP address များကို ခြေရာခံကာ ပြည်သူများ အား ဖမ်းဆီးအရေးယူမှုများကို ယနေ့အချိန်ထိ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် အဆိုပါ ဘဏ်ဝန်ဆောင်မှု များနှင့် ဆက်စပ်သူအများစုအား အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၀ (ည) နှင့် ၅၂ (က) တို့ဖြင့် စွဲချက်တင် ထောင်ချခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်နေသည်ကိုတွေ့ရသည် (မိုးသောက် ၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ၊ ၂၃)¹⁶။ အစောပိုင်းကာလများတွင် အွန်လိုင်းဘဏ်ဝန်ဆောင်မှုစနစ်အသုံးပြုသူအပေါ် သံသယရှိလျှင် ၎င်းတို့၏ ဘဏ်အကောင့်များအား ပိတ်သိမ်းခြင်းများကို ဆက်တိုက်လုပ်ဆောင်ခဲ့သော်လည်း၊ နောက်ပိုင်းကာလများတွင် ထိုကဲ့သို့ ပိတ်သိမ်းခြင်းများအစား ထိုအကောင့်များနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် (Exposed/ affiliated) အကောင့် ပိုင်ရှင်များကိုပါ စောင့်ကြည့်ထောက်လှမ်းနိုင်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် ဆက်လက်အသုံးပြုစေခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုရောက်သည်နှင့် ယင်းဆက်စပ်အကောင့်ပိုင်ရှင်များနှင့် ထိစပ်နေသည့် ၎င်းတို့ပစ်မှတ်ထားသူများအား ဆက်တိုက်ဖမ်းဆီးထောင်ချခြင်းများ လုပ်ဆောင်လာသည်။

¹⁶ မိုးသောက် (၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ၊ ၂၃) “KBZPay ကြောင့် ဖမ်းဆီးထောင်ချခံရသူတွေရှိနေ (ရုပ်/သံ)” <https://www.youtube.com/watch?v=-hdunG9T6Cs>

၆။ ၂၀၂၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအထိ ဖုန်းလိုင်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းဖြတ်တောက်ခံထားရသည့် မြို့နယ်များ

အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ၎င်းတို့အာဏာသိမ်းရန် စတင်ကြိုးပမ်းသည့် အချိန်မှစ၍ ဆက်သွယ်ရေး လိုင်းများအား ဒေသအလိုက်အပြင် တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ဖြတ်တောက်ခြင်းများကိုသာမက၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် ဒီဂျစ်တယ်အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဆက်တိုက်လုပ် ဆောင်လာခဲ့သည်။ အသံအဖွဲ့မှ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအထိ ကောက်ယူရရှိထားသော အချက်အလက်များအရ အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခံထားရသည့် မြို့နယ်များမှာ ၁၃၅ မြို့နယ်အထိရှိပြီး၊ ဤအရေအတွက်သည် တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ၏ သုံးပုံတပုံကျော် ဖြတ်တောက်ခံနေရသည်။

ချင်းပြည်နယ် လက်ရှိအခြေအနေ

ချင်းပြည်နယ်အတွင်း ပြည်နယ်အားလုံး ဖုန်းလိုင်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းများဖြတ်တောက် ခံထားပြီး လက်ရှိတွင် မင်းတပ်မြို့ ဧရိယာတိုက်ခတ်ခံရသော ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

- ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းအားလုံး ပြတ်တောက်
- အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဖုန်းလိုင်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ပိုင်ဆိုင်လိုင်း ပြတ်တောက်

ကချင်ပြည်နယ် လက်ရှိအခြေအနေ

ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိမြို့နယ်များသည် မိုဘိုင်းဖုန်းလိုင်းနှင့်အင်တာနက်များ မကြာခဏဖြတ်တောက်ခံရလေ့ရှိပြီး ယခု (၂၀၂၄)ခုနှစ်အတွင်း မြို့နယ်အားလုံး၌ ဖုန်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းများ ပြတ်တောက်နေသည်မှာ ကာလအားဖြင့် (၅)လခန့်ရှိပြီဖြစ်သည်။

- ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းအားလုံး ပြတ်တောက်
- အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဖုန်းလိုင်းနှင့်အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဝိုင်ဖိုင်လိုင်းပြတ်တောက်

ကရင်နီပြည်နယ် လက်ရှိအခြေအနေ

အကြမ်းဖက်စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ကရင်နီပြည်နယ်အတွင်းရှိ မြို့နယ်များအားလုံး၌ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများပြတ်တောက်နေလျက်ရှိပြီး လက်ရှိတွင် ဒေသခံပြည်သူများ အနေဖြင့် စတားလင့်ခ် အင်တာနက်အား အဓိကအားထား၍ အသုံးပြုနေကြရသည်။

ကရင်ပြည်နယ် လက်ရှိအခြေအနေ

မြဝတီမြို့တွင် မြို့တွင်းတဝိုက်သာ ဖုန်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းများကို အသုံးပြုနိုင်ပြီး ကျန်ရေိယာများတွင်မူ ဖုန်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းများ ချိတ်ဆက် အသုံးပြုနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ လက်တလောတွင် ဒေသခံပြည်သူများ အနေဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံထုတ် ဖုန်းဆင်းကဒ် (AIS-Mingalair Myanmar)အား အဓိက အသုံးပြုနေကြသည်ဟု သိရသည်။

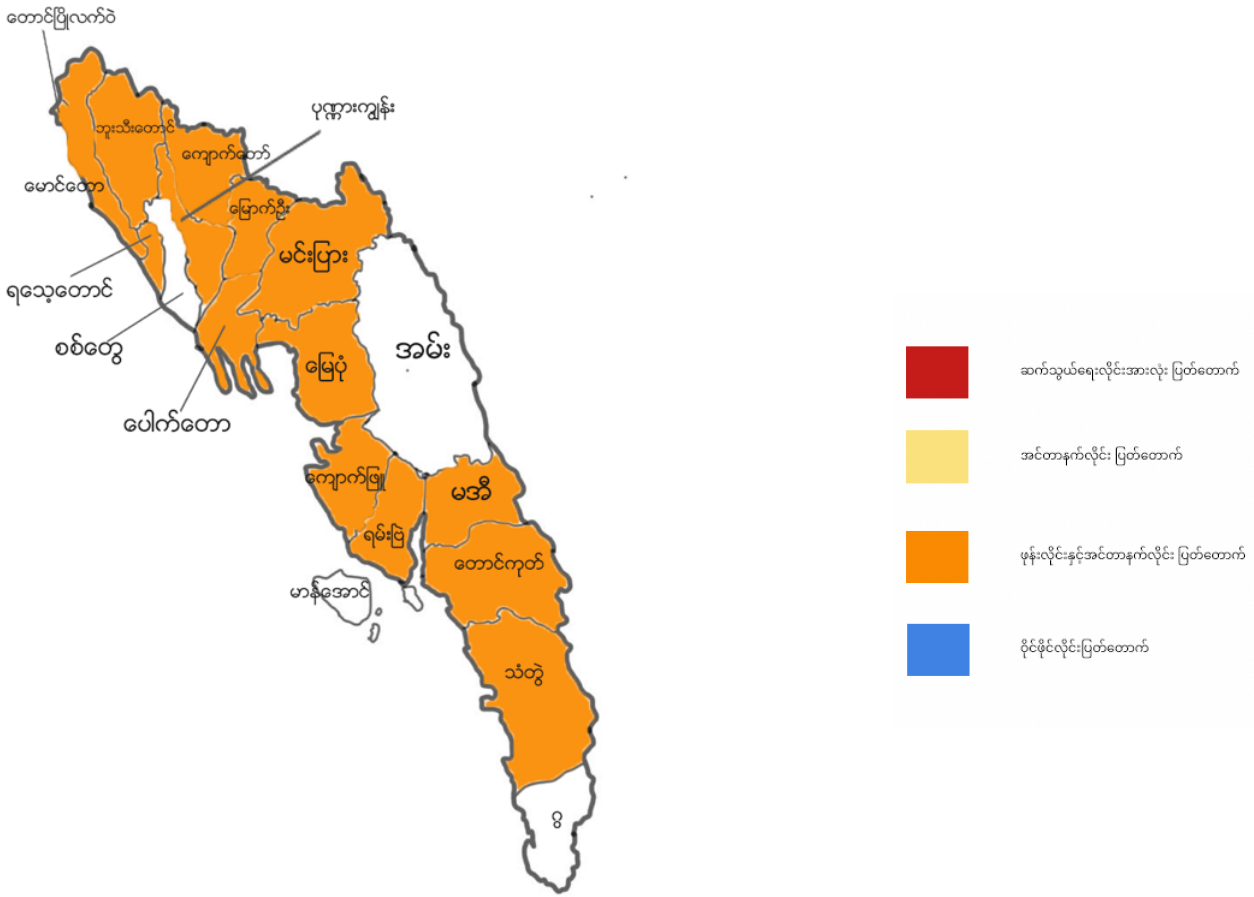
မွန်ပြည်နယ် လက်ရှိအခြေအနေ

- ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းအားလုံး ပြတ်တောက်
- အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဖုန်းလိုင်းနှင့်အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဝိုင်ဖိုင်လိုင်းပြတ်တောက်

မွန်ပြည်နယ်၊ ရေးမြို့နယ်အတွင်း အင်တာနက်လိုင်းများ ပြတ်တောက်နေသည်မှာ တစ်နှစ်ကျော်မျှ ကြာမြင်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ရခိုင်ပြည်နယ် လက်ရှိအခြေအနေ

ရခိုင်ဒေသအတွင်း အာရက္ခတပ်တော်(AA)နှင့် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်တို့အကြား ဒုတိယ အကြိမ်မြောက် တကျော့ပြန်တိုက်ပွဲများ နောက်ပိုင်း၌ မိုဘိုင်းဖုန်းလိုင်းများစတင်ပြတ် တောက်ခဲ့ပြီး တချို့ဒေသများ၌ တစ်နှစ်နီးပါး ကြာမြင့်လာသည့်တိုင် မိုဘိုင်းဖုန်းများ အသုံးပြု၍ မရနိုင်ဘဲ လက်ရှိရခိုင်ဒေသတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းရရှိသည့်မြို့နယ်များ၌လည်း အင်တာနက်မရရှိကြဘဲ အင်တာနက်လိုင်းဟာ ရခိုင်ပြည်နယ်မြို့နယ်ပေါင်း (၁၇)မြို့နယ်ထဲမှ (၃)မြို့လောက်၌သာ ချိတ်ဆက်အသုံးပြုနိုင် သည်ကို လေ့လာတွေ့ ရှိရသည်။

ဆက်သွယ်ရေးလိုင်း ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှုများနှင့် မြန်မာပြည်၏ ဒီဂျစ်တယ် လွတ်လပ်ခွင့် အခြေအနေ

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် ဇွန်လ ၂၅ ရက်ပြန်လည် စတင်ခဲ့သည်(၁၀၂၇) စစ်ဆင်ရေးဒုတိယလှိုင်းတိုက်ပွဲများကြောင့် စက်သုံးဆီ ဝင်ရောက်မှုမရှိတော့ဘဲ၊ ပလောင်(တအာင်း)အအမျိုးသားပြန်လည်လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော် (TNLA) ထိန်းချုပ်ရာ ဒေသများဖြစ်သည့် ကွတ်ခိုင်၊ နန်းခမ်းနှင့် နမ္မတူမြို့နယ်များတွင် ဖုန်းနှင့် အင်တာနက် လိုင်းများ ပြတ်တောက်နေကြောင်းဒေသခံများထံမှ သိရသည်။ (၂၀၂၄) ခုနှစ်၊ဇွန်လ အလယ်ပိုင်းမှစ၍ ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများ ပြတ်တောက်လေ့ရှိသည်။ လားရှိုးမြို့တွင်Mytel နှင့် MPT ဖုန်းလိုင်းများ ရက်အနည်းငယ်မျှ ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သော်လည်း အောက်တိုဘာနှောင်းပိုင်းတွင် ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများ ပြန်လည် ပြတ်တောက်သွားခဲ့သည်။ ကျန်ဒေသများမှာမူ ရေကြီး၊ရေလျှံမှု၏ နောက်ဆက်တွဲ အပျက်အစီးများကြောင့်ဟု ကနဦး လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

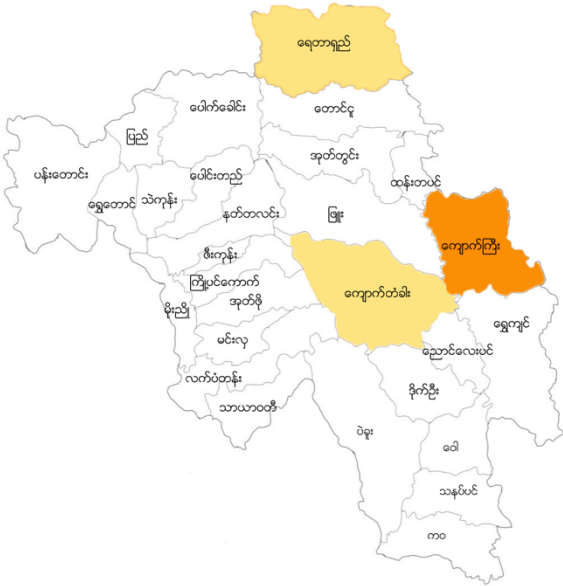
နေပြည်တော် လက်ရှိအခြေအနေ

နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေနှင့် ပျဉ်းမနားအတွင်းရှိ ကျေးရွာတချို့တွင် ရေကြီးမှုကြောင့် ၂၀၂၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ(၁၀)ရက်နေ့ နောက်ပိုင်းမှ စတင်ပြီး လျှပ်စစ်ဖြတ်တောက်ထားကာ ဖုန်းလိုင်းများလည်း ဆက်သွယ်ရခက်ခဲနေကြောင်း ဒေသခံများထံမှ သိရသည်။

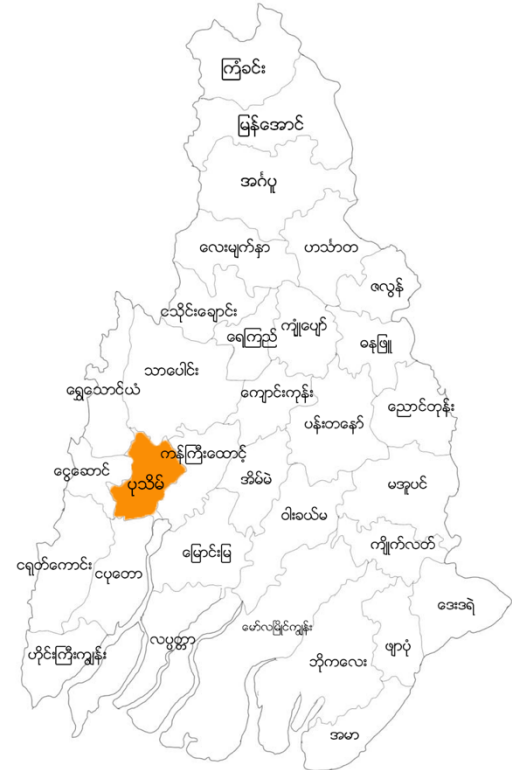
- ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းအားလုံး ပြတ်တောက်
- အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဖုန်းလိုင်းနှင့်အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ပိုင်ဆိုင်လိုင်းပြတ်တောက်

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး လက်ရှိအခြေအနေ

ကျောက်ကြီးနှင့် ကျောက်တံခါးမြို့များ၏ နေရာအများစုတွင် အင်တာနက်လိုင်းများပြတ်တောက်နေသည်မှာ တနှစ်ကျော်ကြာမြင့်လာခဲ့ပြီဖြစ်ပြီး ကျောက်ကြီးမြို့တွင် ဖုန်းလိုင်းများပါ တဆက်တည်းပြတ်တောက်နေသည်။ ရေတာရှည်မြို့နယ်အတွင်း အင်တာနက်လိုင်းများ အသုံးမရသည်မှာ ၁၆လ ခန့်ကြာမြင့်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

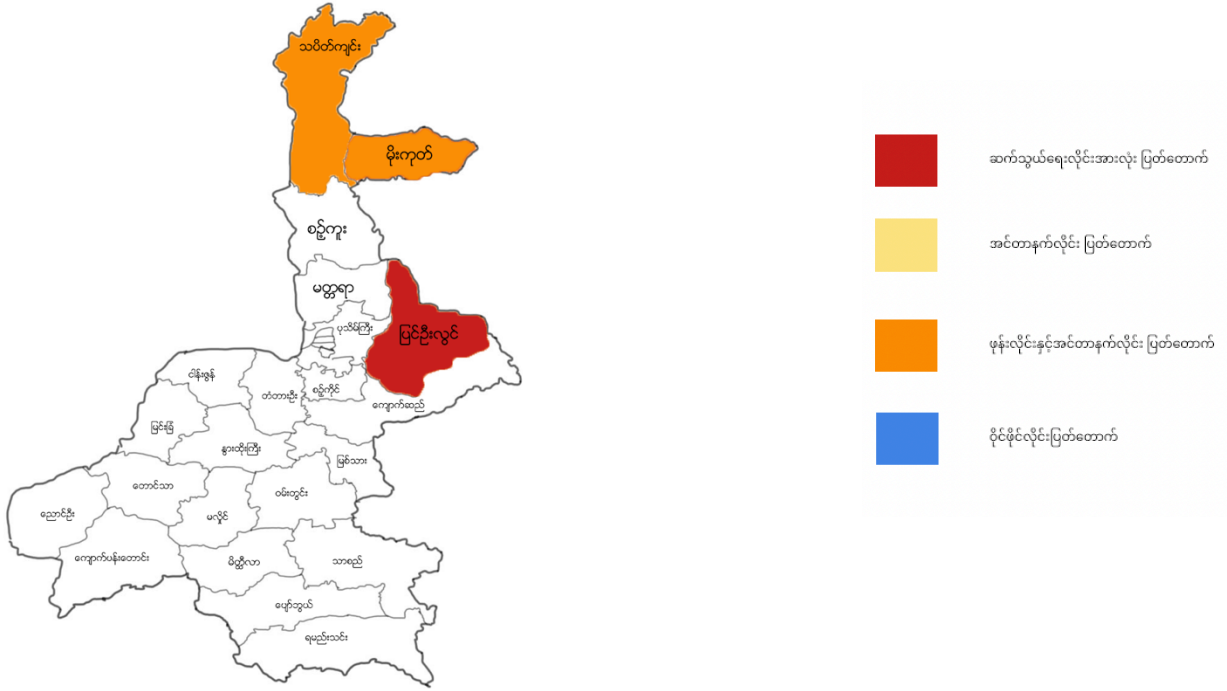
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး လက်ရှိအခြေအနေ

- ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းအားလုံး ပြတ်တောက်
- အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဖုန်းလိုင်းနှင့်အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ပိုင်နိုင်လို့မပြတ်တောက်

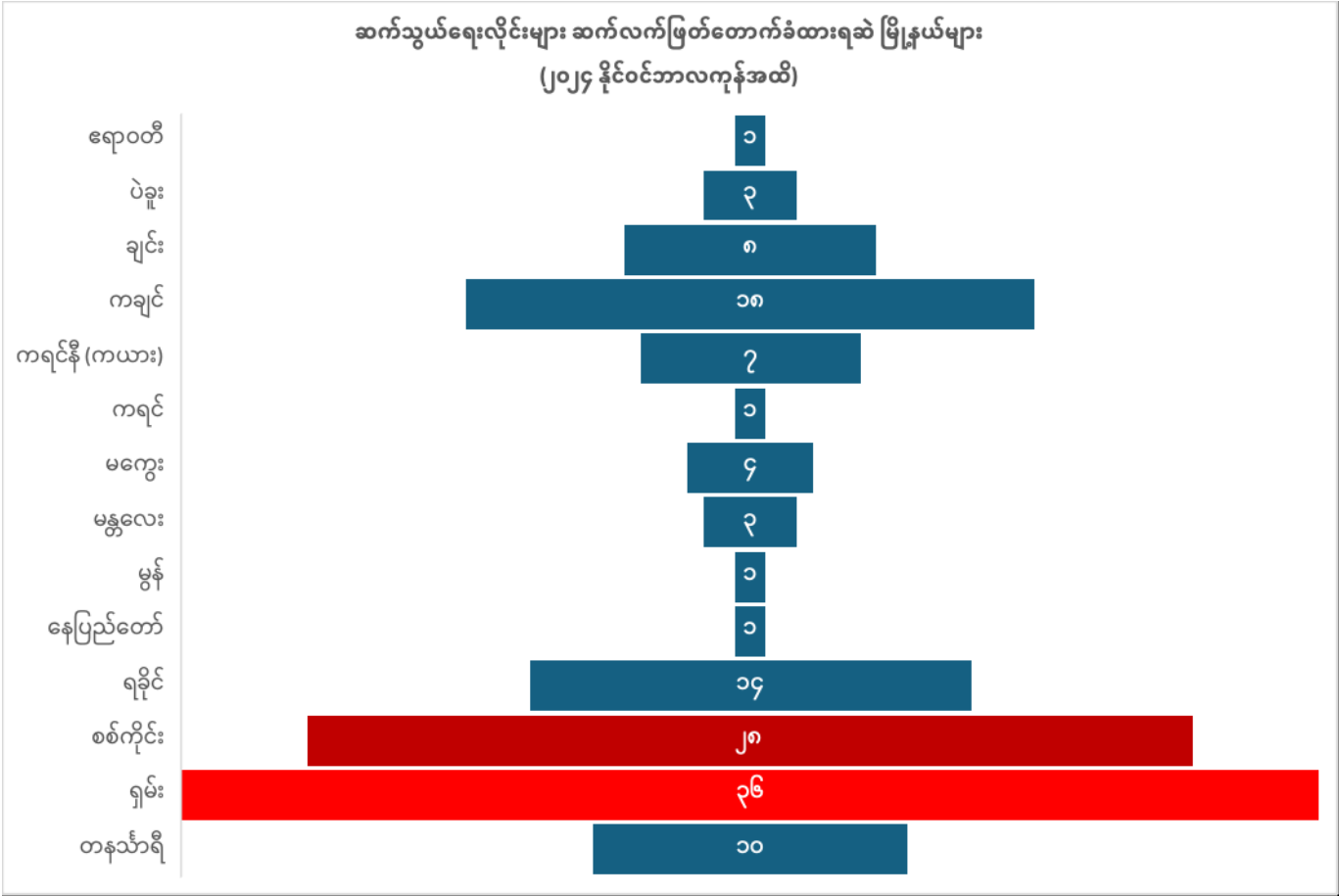
ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပုသိမ်မြို့တိုင်းစစ်ကောင်စီရုံး၊ တိုင်းလွှတ်တော်ရုံးနှင့် မြို့တော်ခန်းမစသည့်နေရာများ၌ ဂျန်ဘာ(ဆက်သွယ်ရေးဖြတ်တောက်သည့်စက်) တပ်ဆင်ထားမှုကြောင့် ရပ်ကွက်ဒေသခံများမှာ မကြာခဏ ဖုန်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းများ ဖြတ်တောက်ခံနေရသည်။

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး လက်ရှိအခြေအနေ

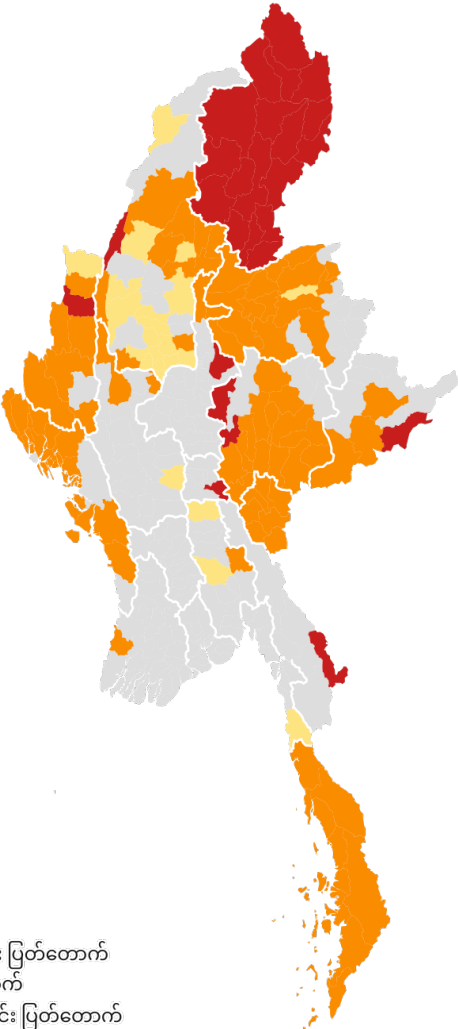
မိုးကုတ်မြို့အနောက်ပိုင်း၌ တိုက်ပွဲများပြင်းထန်ခဲ့ပြီးနောက် MPT ဖုန်းလိုင်းအပြင် Ooredoo ဖုန်းလိုင်းများ ပြတ်တောက်သွားခဲ့ပြီး (၃၀)ရက်နေ့တွင် Mytel နှင့် ATOM ဖုန်းလိုင်းများပါ ဆက်လက်ပြတ်တောက်ခဲ့သည်ဟု သိရသည်။ တဖက်တွင်လည်း အကြမ်းဖက်စစ်တပ်နှင့် TNLA တို့ကြား တိုက်ပွဲများပြင်းထန်လျက်ရှိသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံအစောပိုင်းမှစ၍ သပိတ်ကျင်းမြို့နယ်အား အကြမ်းဖက်စစ်တပ်မှ ဖုန်းလိုင်းနှင့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ထားခဲ့ပြီး မည်သည့်အကြောင်းရင်းကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ဖုန်းလိုင်းများ ဖြတ်တောက်ထားသည့်အား အတိအကျသိရှိရခြင်းမရှိပေ။ နောက်ဆက်တွဲ အနေဖြင့် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းနဖူးတွင် တည်ရှိသည့် သပိတ်ကျင်းမြို့တွေဟာ တိုက်ပွဲများပြင်းထန်နေသည့် မိုးကုတ်၊ စဉ့်ကိုင်၊ ထီးချိုင့်စသည့် မြို့နယ်များနှင့် ထိစပ်လျက်ရှိနေပြီး လက်ရှိတွင်ဖုန်းနှင့်အင်တာနက်လိုင်းများဖြတ်တောက်ခံထားရပြီး တိုက်ပွဲများကြောင့် ကုန်သွယ်ရေးလမ်းများပါ ပိတ်ဆို့ကာ စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းများလည်း ပြတ်လပ်စပြုလာသည် အခြေအနေသို့ရောက်ရှိလာသည်ဟု ဒေသခံများ၏ပြောကြားချက်အရ သိရသည်။ တိုက်ပွဲတွေ အနီးကပ်လာနေတဲ့ ပြင်ဦးလွင်မှာ အင်တာနက်နှင့်ဖုန်းလိုင်းတွေအပြင် ဝိုင်ဖိုင်လိုင်းများပါ ပြတ်တောက်နေ။

ဆက်သွယ်ရေးလိုင်း ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှုများနှင့် မြန်မာပြည်၏ ဒီဂျစ်တယ် လွတ်လပ်ခွင့် အခြေအနေ

- နိုဝင်ဘာလ တလအတွင်း ဆက်သွယ်ရေးဖြတ်တောက်ခံထားရသည့် မြို့နယ်စုစုပေါင်း (၁၃၅) မြို့နယ် အထိ ရှိသည်။
- ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း ဖုန်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းများဖြတ်တောက်နေခဲ့သည်မှာ အချိန်ကာလအားဖြင့် (၄)လ အထိရှိခဲ့ပြီး ယခုအချိန်ထိလည်း လိုင်းများ ပြန်လည်အသုံးပြု၍ မရသေးပါ။

၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအထိ အင်တာနက်နှင့် ဖုန်းလိုင်းများ ဖြတ်တောက်ခံထားရသည့် မြို့နယ်ပြမြေပုံ

- ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းအားလုံး ပြတ်တောက်
- အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်
- ဖုန်းလိုင်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်း ပြတ်တောက်

Map data: USAID • Created with Datawrapper

၇။ ဖုန်းနှင့် အင်တာနက် ဖြတ်တောက်ခံရသည့် အကြောင်းရင်းများ

<p>အချက်အလက်များအရ ပြတ်တောက်ခြင်းအဓိကအကြောင်းရင်းများအနက်တခုမှာ တိုက်ပွဲများကြောင့် ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။</p>	<p>ဒေသအသီးသီးတွင် ဥပမာအားဖြင့်၊</p>	<p>ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်နှင့်</p>
--	-------------------------------------	--

ရက်ချိတ်တပ်တော်တို့အကြား ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် တိုက်ပွဲများ¹⁷၊ ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်နှင့် ထိတွေ့တိုက်ပွဲများ¹⁸၊ ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်နှင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် တိုက်ပွဲများအပြင်¹⁹ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်များအားကောင်းသော မြေပြန့်အညာဒေသများဖြစ်သည့် စစ်ကိုင်းနှင့် မကွေးတို့တွင်လည်း ထိတွေ့တိုက်ပွဲဖြစ်မှုများကြောင့် အင်တာနက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများ ဖြတ်တောက်ထားခဲ့သည်ကို ကြည့်နိုင်သည်။

ဤကဲ့သို့ အလာတူးဖြစ်စဉ်များကို အခြားသောဒေသများဖြစ်သည့် တနင်္သာရီတိုင်း၊ ကရင်နီပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းဒေသများတွင်လည်း တွေ့နိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် အကြမ်းဖက်စစ်တပ်သည် ၎င်းတို့၏ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ၊ မြေပြင်စစ်ဆင်ရေးများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများအပြင် ဒေသအသီးသီးရှိ တပ်ရင်းတပ်ခွဲများထံသို့ စားနပ်ရိက္ခာပို့ဆောင်ခြင်း၊ တပ်ကူများစေလွှတ်ခြင်း စသည့်အချိန်များတွင်လည်း ဖုန်းလိုင်းနှင့် အင်တာနက်လိုင်းဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် အကြမ်းဖက်စစ်တပ် အဖွဲ့ဝင်များသည် တော်လှန်ရေးတပ်များ၏ ဒရုန်း (Drone) အန္တရာယ်အား ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက်လည်း အချို့သော မြို့ကြီးများတွင် အင်တာနက်လိုင်းဖြတ်တောက်သည့် စက်များ (jumper) ကို တပ်ဆင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

အင်တာနက်နှင့်ဖုန်းလိုင်းများ ပြတ်တောက်ရသည့် နောက်ထပ်အကြောင်းရင်းမှာ လျှပ်စစ်မီးများ ပြတ်တောက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ကိုလည်းတွေ့ရသည်။ ပိုဆိုးသည်မှာ အကြမ်းဖက်စစ်တပ်၏ လက်အောက်ခံများဖြစ်သည့် ပျူစောထီးများက ဖုန်းတာဝါတိုင်စောင့်ရသည့် ဝန်ထမ်းများအဖြစ် တာဝန်ယူပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ထိုဖုန်းတာဝါတိုင်များရှိ ဘတ္တရီအိုးများကို ဖြုတ်ယူရောင်းချသည့်အပြင် တာဝါတိုင်တွင်သုံးသည့် မီးစက်များမှ စက်သုံးဆီများကိုပါ ထုတ်ယူရောင်းချသည့် လုပ်ရပ်များလည်း ရှိခဲ့သည် (Dawei Watch ၂၀၂၄၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၇)²⁰။ ထို့ကြောင့်လည်း ဆက်သွယ်ရေးတာဝါတိုင်များအတွက် လိုအပ်သည့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား လုံလောက်စွာ မရရှိတော့သည့်အတွက် မိုဘိုင်းလ်အင်တာနက်နှင့် ဖုန်းလိုင်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိနေပေသည်။ ထို့အတူ အာဏာသိမ်းမှုနောက်ပိုင်း ပြည်နယ်နှင့် ဒေသအသီးသီးတွင် ဆက်သွယ်ရေးတာဝါတိုင်များ ဖျက်စီးခံနေရခြင်းများကလည်း အင်တာနက်နှင့်ဖုန်းလိုင်း ပြတ်တောက်ခြင်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိစေခဲ့သည်ကို အောက်တိုဘာလအတွင်းတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့်

¹⁷ RFA Burmese (၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၅) “ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ ဖုန်းနဲ့ အင်တာနက်လိုင်းတွေ ပြတ်တောက်နေ” <https://www.rfa.org/burmese/news/rakhine-phone-internet-cut-off-10152024024659.html>

¹⁸ DVB (၂၀၂၄၊ မတ်၊ ၁၁) “သင်္ကန်းညီနောင်တွင် ဖုန်းလိုင်းများ ဖြတ်ခံထားရပြီး ဒေသခံအချို့မြို့တွင်းပိတ်မိနေ” <https://burmese.dvb.no/post/642631>

¹⁹ Kachin News Group (၂၀၂၄၊ ဇူလိုင်၊ ၂၂) “ကချင်ပြည်နယ်မှာ ဖုန်းနဲ့အင်တာနက်လိုင်းတွေ ပြတ်တောက်” <https://burmese.kachinnews.com/2024/07/22/communication-cut-kachin/>

²⁰ Dawei Watch (၂၀၂၄၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၇) “ပျူစောထီးများ ဖုန်းတာဝါတိုင်ဘတ္တရီဖြုတ်ရောင်းသဖြင့် ဘုတ်ပြင်းက ရွာအချို့တွင် ဖုန်းလိုင်းလချိတ်” <https://www.daweivatch.com/17/11/2024/101349/>

Myanmar Internet Project အဖွဲ့၏ အစီခံစာတွင် အသေးစိတ် သုံးသပ်ဖော်ပြထားသည် ([Myanmar Internet Project](#) ၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ)²¹။

ထို့အပြင် ကောက်ယူရရှိခဲ့သည့် အချက်အလက်များအရ ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် အခြေအနေများကြောင့်လည်း အင်တာနက်နှင့် ဖုန်းလိုင်းများ ပြတ်တောက်ခဲ့ရသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၂၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလအတွင်း၌ မြန်မာနိုင်ငံအဝန်းရှိ မြို့နယ်အများစုတွင် သောင်းနှင့်ချီသည့် ပြည်သူများစွာ ရေဘေးအန္တရာယ်သင့်ခဲ့ရသည်။ ဥပမာ၊ စက်တင်ဘာလအတွင်း ရေကြီးမှုများကြောင့်²² ရှမ်းပြည်နယ်၊ တောင်ကြီး၊ ရွှေညောင်၊ ညောင်ရွှေ၊ ကလေးမြို့နှင့် တာချီလိတ်²³မြို့များတွင် အင်တာနက်ဖုန်းလိုင်းများ ပြတ်တောက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည် ([ဘီဘီစီမြန်မာ](#) ၂၀၂၄၊ စက်တင်ဘာ ၁၄)²⁴။ ထို့အတူ အောက်တိုဘာလအတွင်း၌ အလယ်ပိုင်းဒေသဖြစ်သည့် ပဲခူးတိုင်းတွင် ရေကြီးသည့်အတွက် ဖုန်းနှင့်အင်တာနက်လိုင်းများ ဒေသအချို့တွင် ပြတ်တောက်ခဲ့သည် ([နော်ဖူးဖူး](#) ၂၀၂၃၊ အောက်တိုဘာ ၉)²⁵။ ထို့အပြင် အကြမ်းဖက်စစ်အုပ်စု၏ စစ်ခေါင်းဆောင်ပိုင်းများ အခြေစိုက်သည့် နေပြည်တော်ကဲ့သို့ ဒေသများ၌ပင် ရေကြီးမှုများကြောင့် လျှပ်စစ်မီးနှင့် ဖုန်းလိုင်းများပြတ်တောက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည် ([Tachileik News Agency](#) ၂၀၂၄၊ စက်တင်ဘာ)²⁶။

²¹ Myanmar Internet Project (၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ) “အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုနှင့် အင်တာနက်ဆက်သွယ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပျက်စီးမှုအခြေအနေအပေါ် လေ့လာချက်” https://www.myanmarinternet.info/my/post/blog_17_internet_infrastructure_shutdown

²² ရှမ်းသံတော်ဆင့် (၂၀၂၄၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၁) “တောင်ကြီးနှင့် ရန်ကုန်၊ မန္တလေး ကားလမ်းများ ပြတ်တောက်” <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=836926035213776&id=100066891622617&set=a.582750627297986>

²³ မဲခေါင်သတင်း (၂၀၂၄၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၁) “စံချိန်တင်ရေကြီးနေတဲ့ တာချီလိတ်မှာ လျှပ်စစ်မီးပြတ်တောက်ပြီး ဖုန်းလိုင်းမကောင်းတာကြောင့် အများစုအဆက်အသွယ်ပြတ်နေ” <https://mekongnewsmm.com/ဒေသတွင်းသတင်း>

²⁴ ဘီဘီစီမြန်မာ (၂၀၂၄၊ စက်တင်ဘာ ၁၄) “စက်တင်ဘာ ၁၄ ရက် နိုင်ငံတဝန်း သတင်းအနှစ်ချုပ်- ကလေးမှာ လူ ၁၀၀ ကျော် ရုပ်အလောင်းတွေ့ ၂၀၀ ကျော် ပျောက်ဆုံးနေ” <https://www.bbc.com/burmese/articles/c4gqdp9pggqo>

²⁵ နော်ဖူးဖူး (၂၀၂၃၊ အောက်တိုဘာ ၉) “ပဲခူးမှာတစ်မြို့လုံးနီးပါး ရေနစ်မြုပ်နေတဲ့အပြင် ရေဘေးကယ်ဆယ်ရေးစခန်းတွေမှာပါ ရေဝင်ရောက်နေ” https://www.facebook.com/permalink.php/?story_fbid=649502837314986&id=100067658268690

²⁶ Tachileik News Agency (၂၀၂၄၊ စက်တင်ဘာ) “နေပြည်တော်တွင် ရေကြီးမှုကြောင့် လျှပ်စစ်မီးဖြတ်တောက်ထားပြီး ဖုန်းလိုင်းများလည်း ဆက်သွယ်ရခက်ခဲနေ” <https://www.facebook.com/TachileikNewsAgency/posts>

၈။ ၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွင်း ပြည်တွင်းမီဒီယာများတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် သတင်းဖြစ်ရပ်အချို့

၁။ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုပိုများလာပြီး ဒစ်ဂျစ်တယ်ရပ်ဝန်းထိစစ်ကောင်စီထိန်းချုပ်

“ဖုန်းလိုင်းတွေကသူတို့ဖွင့်ပေးတဲ့အခါရတယ်။ ပိတ်ထားတာများတယ်။ MPT က လုံးဝပိတ်ထားတယ်။ တယ်လီနော (ယခု ATOM) က တခါတလေရတယ်။ MyTel က ဖုန်းလိုင်း နဲ့ Wifi ရတယ်။”

- Ayeyarwaddy Times | ၂၀၂၄ မတ် ၃ | [Source](#)

၂။ အရှားမီးဝိုင်း စစ်ကောင်စီက သတင်းစီးဆင်းမှု ရပ်ရန် VPN များကို လိုက်ပိတ်

“စစ်တပ်သည် ပြည်တွင်းစစ်သဖွယ် တနိုင်ငံလုံးမှ ဒီမိုကရေစီ လိုလားသူများ၏ ပြောက်ကျားစစ်မှ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောကြောင့် တိုက်ပွဲဖြစ်နေသောနေရာများတွင် အရပ်သား ဆက်သွယ်ရေး ဖြတ်တောက်ခြင်းကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နေသည်။ ထိုသို့လုပ်ခြင်းသည် နည်းဗျူဟာအရ အသုံးဝင်သော်လည်း လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု အထောက်အထား သက်သေသာဓကများကို လူသိရှင်ကြား ဖြန့်ချိရာတွင် ခက်ခဲကြန့်ကြာစေသည်။”

- Irrawaddy News | ၂၀၂၄ ဇွန် ၁၅ | [Source](#)

၃။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လူသုံးအများဆုံးဖြစ်တဲ့ လူမှုကွန်ရက်ကို အသုံးပြုမိတ်ပင်ထားတဲ့ စစ်ကောင်စီဟာ လုံးဝသုံးစွဲလို့မရတဲ့အထိ အပြီးတိုင်ပိတ်သိမ်းဖို့ ထပ်မံကြိုးပမ်းလာ

“စစ်ကောင်စီဟာ လက်ရှိမြေပြင်မှာ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်ကို ရာနှုန်းပြည့် ချိုးဖောက်နေသလို အခုလည်း VPN တွေ ပိတ်ပြီး လူမှုကွန်ရက် Facebook အသုံးပြုလို့ မရအောင် လုပ်ဆောင်တာဟာ သူတို့ရဲ့ ရာဇဝတ်မှုတွေကို ဖုံးကွယ်ချင်တာကြောင့် ဖြစ်တယ်။”

- Than Lwin Times | ၂၀၂၄ ဇွန် ၁ | [Source](#)

၄။ ပျူစောထီးများ ဖုန်းတာဝါတိုင်ဘတ္တရီဖြုတ်ရောင်းသဖြင့် ဘုတ်ပြင်းက ရွာအချို့တွင် ဖုန်းလိုင်းလျှို့ဝှက်

“ဘတ္တရီ ဖြုတ်ခိုးခံရသဖြင့် ဆက်သွယ်ရေးပြတ်တောက်သွားချိန်တွင် ဖုန်းအော်ပရေတာ တာဝန်ရှိသူများက နှစ်ကြိမ်ထက်မနည်း လာရောက်ပြုပြင်တပ်ဆင်ပေးသော်လည်း ပျူစောထီးများက ထပ်မံဖြုတ်ပြီး ရောင်းစားကြသည့် အတွက် လာရောက်တပ်ဆင်ပေးခြင်း မရှိတော့ကြောင်း ဒေသခံအမျိုးသားတစ်ဦးက ဆိုသည်။”

- Dawei Watch | ၂၀၂၄ နိုဝင်ဘာ ၁၇ | [Source](#)

၉။ ရည်ညွှန်း ကိုးကား စာရင်း

ခန့်အောင် (၂၀၂၄ ဇွန်၊ ၁၄) “ဖုန်းထဲမှာ VPN တွေ့လို့ အမျိုးသား ၂ ဦးကို စစ်ကောင်စီဖမ်းဆီး”
https://www.myaelattathan.org/articles/ဖုန်းထဲမှာVPNတွေ့လို့_အမျိုးသား_၂ဦးကို_စစ်ကောင်စီဖမ်းဆီး

နန်းလောင် (၂၀၂၄ မေ ၂၂) “မှတ်ပုံတင်အစားထိုး UID ကဒ်လုပ်သူတွေ များပြားလာ”
<https://burmese.voanews.com/a/eid-smart-card-myanmar-immigration-unique-identification-number-uid/7621480.html>

နော်ဖူးဖူး (၂၀၂၃ အောက်တိုဘာ၊ ၉) “ပဲခူးမှာတစ်မြို့လုံးနီးပါး ရေနစ်မြုပ်နေတဲ့အပြင် ရေဘေးကယ်ဆယ်ရေး စခန်းတွေမှာပါ ရေဝင်ရောက်နေ”
https://www.facebook.com/permalink.php/?story_fbid=649502837314986&id=100067658268690

ဘီဘီစီမြန်မာ (၂၀၂၄ ဇွန်၊ ၆) “VPN ကို စစ်ကောင်စီပိတ်လို့ ရနိုင်လား”
<https://www.bbc.com/burmese/articles/c3ggzz48pdyo>

ဘီဘီစီမြန်မာ (၂၀၂၄ စက်တင်ဘာ၊ ၁၄) “စက်တင်ဘာ ၁၄ ရက် နိုင်ငံတဝန်း သတင်းအနှစ်ချုပ်- ကလေးမှာ လူ ၁၀၀ ကျော် ရုပ်အလောင်းတွေ၊ ၂၀၀ ကျော် ပျောက်ဆုံးနေ”
<https://www.bbc.com/burmese/articles/c4gqdp9pggqo>

မိအိသက္ကမြင့် (၂၀၂၄ ဇူလိုင်၊ ၂၀) “ဆင်ဂနဲလ်ပိတ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ပြည်သူတို့ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ပိုခက်ခဲလာ” <https://burma.irrawaddy.com/news/2024/07/20/387392.html>

မဲခေါင်သတင်း (၂၀၂၄ စက်တင်ဘာ၊ ၁၁) “စံချိန်တင်ရေကြီးနေတဲ့ တာချီလိတ်မှာ လျှပ်စစ်မီးပြတ်တောက်ပြီး ဖုန်းလိုင်းမကောင်းတာကြောင့်အများစုအဆက်အသွယ်ပြတ်နေ”
<https://mekongnewsmm.com/ဒေသတွင်းသတင်း>

မိုးသောက် (၂၀၂၄ အောက်တိုဘာ၊ ၂၃) “KBZPay ကြောင့် ဖမ်းဆီးထောင်ချခံရသူတွေရှိနေ (ရုပ်/သံ)”
<https://www.youtube.com/watch?v=-hdunG9T6Cs>

ရှမ်းသံတော်ဆင့် (၂၀၂၄ စက်တင်ဘာ၊ ၁၁) “တောင်ကြီးနှင့် ရန်ကုန်၊ မန္တလေး ကားလမ်းများ ပြတ်တောက်”
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=836926035213776&id=100066891622617&set=a.582750627297986>

လူထုနွေဦး (၂၀၂၄ ဇွန်၊ ၁၃) “မန္တလေးမှာ VPN အသုံးပြုမှုရှိမရှိ လမ်းသွားလမ်းလာတွေကို စစ်ဆေးမှုတွေရှိလာ”
<https://www.ludunwayoo.com/news-mm/2024/06/13/92298/>

အောင်ဇေ (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၉) “VPN အကြောင်းပြ ငွေညှစ်သည့်မီးပွား နေပြည်တော်အထိ ကူးလာ”
<https://myanmar-now.org/mm/news/53499/>

ဧရာဝတီ (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၅) “အရူးမီးပိုင်း စစ်ကောင်စီက သတင်းစီးဆင်းမှု ရပ်ရန် VPN များကို လိုက်ပိတ်”
<https://burma.irrawaddy.com/news/2024/06/15/385301>

Dawei Watch (၂၀၂၄၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၇) “ပျူစောထီးများ ဖုန်းတာဝါတိုင်ဘတ္တရီဖြုတ်ရောင်းသဖြင့် ဘုတ်ပြင်းက ရွာအချို့တွင် ဖုန်းလိုင်းလျှို့ဝှက်” <https://www.daweivatch.com/17/11/2024/101349/>

DVB (၂၀၂၄၊ မတ်၊ ၁၁) “သင်္ကန်းညီနောင်တွင် ဖုန်းလိုင်းများ ဖြတ်ခံထားရပြီး ဒေသခံအချို့ မြို့တွင်းပိတ်မိနေ”
<https://burmese.dvb.no/post/642631>

DVB (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၄) “စစ်ကောင်စီ၏ Facebook အစားထိုး My Space Myanmar ကို ဆန့်ကျင်မှု အောင်မြင်” <https://dvn.no/post/654686>

DVB (၂၀၂၄၊ ဧပြီ၊ ၄) “Smart Card ပါမှ ပတ်စ်ပို့ ထုတ်ပေးမယ်ဆိုတာကြောင့် လဝကရုံးရှေ့ တန်းစီသူတွေ ရှိ” <https://www.youtube.com/watch?v=BjMmRP7ogJ0>

Freedom House (၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၆) “Internet Freedom in the Asia-Pacific Region Declined in 2024” <https://freedomhouse.org/article/fotn-2024-asia-pacific-release>

Grant Peck (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၅) “Myanmar’s embattled military government cracks down on free flow of news by blocking VPNs” <https://apnews.com/article/myanmar-censorship-virtual-private-network-facebook>

Kachin News Group (၂၀၂၄၊ ဇူလိုင်၊ ၂၂) “ကချင်ပြည်နယ်မှာ ဖုန်းနဲ့အင်တာနက်လိုင်းတွေ ပြတ်တောက်”
<https://burmese.kachinnews.com/2024/07/22/communication-cut-kachin/>

Myanmar Internet Project (၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ) “အင်တာနက်ဖြတ်တောက်မှုနှင့် အင်တာနက်ဆက်သွယ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပျက်စီးမှုအခြေအနေအပေါ် လေ့လာချက်”
https://www.myanmarinternet.info/my/post/blog17internet_infrastructure_shutdown

RFA Burmese (၂၀၂၄၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၅) “ရခိုင်ပြည်နယ်မှာ ဖုန်းနဲ့ အင်တာနက်လိုင်းတွေ ပြတ်တောက်နေ”
<https://www.rfa.org/burmese/news/rakhine-phone-internet-cut-off-10152024024659.html>

RFA Burmese (၂၀၂၂၊ စက်တင်ဘာ၊ ၉) “Facebook နဲ့ YouTube ကို အစားထိုးဖို့ စစ်ကောင်စီရဲ့ ကြိုးပမ်းချက် မအောင်မြင်နိုင်” https://www.rfa.org/burmese/program_2/military-is-trying-to-replace-youtube-with-mtube

RFA Burmese (၂၀၂၄၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၂၄) “စစ်ကောင်စီရဲ့ အင်တာနက်စောင့်ကြည့်ကော်မတီဟာ ပိုမိုဖိနှိပ်ဖို့လို့ သုံးသပ်နေကြ” https://www.rfa.org/burmese/program_2/junta-internet-monitoring-committee-01242024013709.html

RFA Burmese (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၃) “VPN အသုံးပြုမှုအပေါ် စစ်ကောင်စီ ထပ်မံတင်းကျပ်” https://www.rfa.org/burmese/program_2/vpn-internet-online-06132024055704

RFA Burmese (၂၀၂၄၊ ဇွန်၊ ၁၃) “ဖုန်းမှာ VPN တွေလို့ ခြိမ်းခြောက်ငွေကြေးတောင်းခံမှုတွေရှိလာ” <https://www.rfa.org/burmese/news/vpn-internet-facebook-06132024033612.html>

Tachileik News Agency (၂၀၂၄၊ စက်တင်ဘာ) “နေပြည်တော်တွင် ရေကြီးမှုကြောင့် လျှပ်စစ်မီးဖြတ်တောက်ထားပြီး ဖုန်းလိုင်းများလည်း ဆက်သွယ်ရခက်ခဲနေ” <https://www.facebook.com/TachileikNewsAgency/posts>

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀၂၄

အသံအဖွဲ့

www.athanmyanmar.org